

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendők

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Küzdelem a bűn ellen.

A keresztyén egyházat »ekklesia militans«-nak is nevezik. A Krisztus vitézkedő anyaszentegyháza — gyakran halljuk így emlegetni. Nem ok nélkül kapta a *küzdő* a *vitézkedő* melléknevet. Egyedül ez harczol minden emberi bűn és gonoszság ellen. Más intézmények, melyek szintén zászlójukra írják a bűn ellen való küzdelmet, csak úgy állhatják ki a harcz tüzét, ha a vitézkedő anyaszentegyházon épülnek fel; ha abból nyerik, mint a szőlő vessző a szőlő tőkéből, az éltető erőt. Emberi erő, emberi munka egy magára nem elégséges arra, hogy a siker reményével harczoljon.

De, mintha a vitézkedő anyaszentegyház is elvesztette volna erejét; mintha a küzdelem nem volna olyan erős, olyan kitartó. Nem veszitek-e ezt észre, harcosok, katonák, keresztyén ember társaim? Pedig az ellenség, a bűn, mely előttünk áll és elnyeléssel fenyeget, egész legió. Századok tetteivel, évezredek leforgása után, azt hinné az ember, hogy a keresztyénség egészen átalakította a társadalmat, hogy az ígért új ég és új föld régen megérkezett: pedig még nagyon távol vagyunk attól. A bűn, a hitelenség inkább hódít ma, mint valaha. A ki figyelemmel kíséri az élet folyását, megjegyzi az eseményeket, s még az újágakba is bele tekint: láthatja, hogy olyan bűnök merülnek fel, melyekről a régi kor gyermeke még álmodni se mert. Mintha csak a haladás, a felvilágosodás arra való volna, hogy a roszról, a bűnről világosítson fel és ne a jóról. A tudomány, az újabb kutatások vívmányai igen sokszor éppen a bűnök létrehozásában érvényesülnek. Mert az elvetemült, gonosz lélek azoknak segélyével hajtja végre gáztetteit.

Nem kell hosszasan bizonyítgatni, beláthatja bárki, hogy a bűn terjed. Megmételjezi a szívet. Pusztít a családban. Aláássa a társadalmat. veszélylyel fenyegeti magát a vitézkedő anyaszentegyház is. Pedig a bűn rabszolgaság. A hol bűn van, ott nincs szabadság. Az értelem, a szív, az akarat le van lánczolva. Látja, érzi, tudja mi a jó. De nincs ereje hogy azt végre hajtsa, mert rabja a bűnnek. *A bűnnek zsoldja pedig a halál.* Drága bér. Rettenetes még elgondolni is. Ebben az állapotban volt Pál apostal is. Nem szenvedhetett. Fölkiáltott tehát lelkének egész erejével: *Kicsoda szabadít meg engem a bűnnek hatalmától?*

Kicsoda? Kérded, talán te is keresztyén testvérem. Hát senki más, mint a vitézkedő anyaszentegyház és annak örökké élő, győzedelmes fejedelme, az Ur Jézus Krisztus.

Mily felséges, mily dicső a Krisztus zászlója alatt harczolni. Olyan fővezér ő, kiről biztosan lehet tudni, hogy a csatát megnyeri. Hozzája nem férközött még árnyéka se a bűnnek. Álnokság sem taláztatik benne. Fegyverei tiszták, fénylők, győzedelmesek. Vele harczolva, csak győzni lehet. Elbukásról nincs szó. Ez aztán a jutalom, s a győzedelmi babér milyen értékes. Nem földi, mulandó pályabér, hanem égi, dicső jutalom. Isten maga adja. Neve: *üdvösség, neve örökélet!*

Egy hatalmas nagy tábor immár a Krisztus nevében megkeresztelkedettek tábora. Oh, de mennyi *névleges* katona van benne. Mennyi félnék, mennyi gyáva. S mennyi áruló, szövetséges a bűnnel. Ha mind igazi harcosok volnánk, a győzelem egy perczig sem volna kétes. De így aggódunk, hogy az ellenség mind többeket ejt foglyul.

Gedeon harminczkétezer emberrel indult a midiániták ellen. Az Ur látta a nagy hadserget

mondá: »Sok ez a nép. Mondjad azért és kiáltsad nekik: A ki közületek fél és retteg, hagyja el a tábor.« Gedeon úgy cselekedett és huszonkétezen elhagyták a tábor. Tizezren ott maradtak. Ekkor az Ur a tizezer közül háromszázat kiválasztván, mondta Gedeonnak: »Mégis sok ez a nép. Ime, a háromszáz által megszabadítlak titeket és kezetekbe adom Midiánt, nehogy a nép dicsekedvén ezt mondhasa: *Az én kezem szerzett szabadítást nekem.*

Oh, ha a protestáns anyaszentegyház lenne az a háromszáz harcos, mely a bűn, a tudatlanság, a hitetlenség, a közöny hatalmából, az Ur Jézus segedelmével, kiszabadítaná a magyar népet. Akkor lenne a mi anyaszentegyházunk igazán vitézkedő anyaszentegyház. V. F.

Élő Isten, élő hit.

A mai katolikusoꝝ magukat keresztényeknek szokták nevezni a keresztről. Mi pedig magunkat keresztyéneknek mondjuk a Krisztusról.

Igaz, hogy a kérdéses név történelmi előállításának egyedül a mi elnevezésünk felel meg, mert a tanítványokat Antiokhiában legelőször — a Krisztus nevéreől nevezték keresztyéneknek. (Csel. 11, 26.) Az is igaz, hogy a mi vallásunknak is egyedül a mi elnevezésünk felel meg, »mert a mi egyetlen egy Ivezitőnk az apostolok, Péter (Csel. 4, 12.), Pál (I. Tim. 2, 5.) egybehangzó tanítása szerint a Krisztus.«

De azért csak hadd maradjon az a keresve

TÁRCZA.

Együtt a halálba . . .

— Nem hagylak el magamtól, mondogatta szegény Tordai Józsefné. Édes gyermekeim, mi lesz veletek, ha én meghalok? Ki öltöztet fel, ki vetkőztet le, ki ad ennetek, ha nem lesz édes anyátok? Árván maradtok. Oh, pedig, beh, keserves az árva gyermek sorsa. Sirtok, s nincs, ki vigasztaljon, Fáztok, s nincs ki keblére öleljen. Mostoha lesz a sorsotok, mert mostoha ez a világ is.

— Itt hagyni titeket árván! Nem, nem tudlak ezzel a gondolattal kibékülni. Jobb lesz, ha velem együtt meghaltok ti is. Aztán, oda lenn a sirban nem fogjátok érezni majd a fájdalmat, a szenvedést, melyet én érzek. Haljatok meg inkább ti is. Enyéme voltatok az életben. Legyetek enyéim a halálban is. Veletek oly édes a meghalás, oly boldog a pihenés!

— De, hát édes apátok? Ez a gondolat megdöbbenetete . . .

Igaz, nemcsak az enyéme voltatok, az édes apátok-é is. Ő éppen úgy szeret, mint én szeretlek. Bennetek van most is minden öröme, minden boldogsága. Érettetek küzd, érettetek fárad. Ezt

keresett megkülönböztetés. Hadd maradjon, mert nagyon jellemző. A katolicizmus *keresztény*. És a protestantizmus *keresztyén*. *Nekik a Krisztus keresztje kell. Nekiünk pedig a kereszt Krisztusa. Nekik egy holt fa. Nekiünk egy élő Isten.*

De ha így van, hogy lehet az, hogy az életjelenség, az egyháztársadalmi tevékenység terén mégis előttiünk járnak? — János Zoltán.

Alkonyatkor.

I.

Az én éltem kialvó félben:
Elválnék drága feleségem.

Az én sorsom már mit se' számít;
De te rád tovább mi vár itt?!

Itt e rideg, önző világba'
Körülöttesz ez a sok árva.

Itt maradni koldus szegényen . . .
. . . Óh van, van Isten fenn az égből!

II.

Temess el — aztán nyugodjál meg,
Te is csak megélsz valahogy.
Ha örökös éjszakában is:
Az idő mégis egyre fogy.

Mikor leroskadsz majd az utra,
Érted is eljön a halál.
És ekkor: lelkünk fönn az égből,
Égymásra ismét rátalál.

G. Diószeghy Mór.

még inkább meg fogja tenni, ha árvák leszek. Ő éppen úgy fog sajnálni, ha meghaltok, mint én, ha élve maradtok. Melyik erősebb, melyik boldogítóbb hát az én szerettem-e, vagy az apátok szeretete? Ah, félre rideg, a számítógondolattal! Én inkább szerettelek az életben, inkább kell, hogy szeresselek a halálban is. Az édes anya szeretete csak jót, csak boldogságot akarhat. Legyetek hát boldogok. Haljatok meg.

— Egy . . . kettő . . .! Aztán felhuzta a gyilkos fegyvert, de gyöngye, erőtelen kezeiből alá hullott. Én anyátok vagyok. Gyilkosotok nem leszek. Nem, nem gyilkollak meg. Aztán szépen ölébe vette, megcsókolta mind a kettőt. Szemei könnyel teltek meg. De, e pillanatban egy metsző fájdalom járta át szívét, s ajkáról éles jajszó halatszott el. A gyermekek megrezzentek.

— Édes anyám, édes anyám, kiáltotta mind a kettő. Mi a baja? Beteg ugy-e? Jobban adja a jó Isten.

— A jó Isten? Susogta halkan. Hiszen a jó Isten is elhagyott engemet. Régen nagyon régen volt velem. Talán még gyermek voltam. Akkor én is erősen bízam benne. Imádkoztam este, reggel. Meg is hallgatta imádságomat. Mikor nagy lettem, akkor is imádkoztam, de már nem tapasztaltam, hogy imádságom mindig meghallgatta volna. Sokat szenvedtem. Sokat csalódtam. Hitem azon-

A méhek tápláléka.

A méhcsalád összes egyedeinek legfontosabb tápszere a méz. Az a körülmény, hogy a méhek több mézet gyűjtenek, mint amennyi táplálkozásukra elegendő, nem azért van, hogy e fölösleggel az embernek tegyenek szolgálatot. De ösztöne a méhnek a folytonos gyűjtés s az ember okszerű kezelése és bánásmóddal növelheti a mézkészletet s akkor az a fölösleg, amely a méhektől elvehető, ez a méhészt fáradtságának díja.

A méh azonban nemcsak mézet termel. Szándékosan mondtuk »termel«, mert tévedés azt hinni, hogy a méh a mézet gyűjti. A méz természetben készen seholsem fordul elő. Hanem a méh gyomrában alakul mézzé mindaz, amit a méh e célra gyűjt onnan, ahol a nyers anyagot találja.

Ilyen méhlegelők a virágok kelyhe a nectáriumok, a mézharmat, továbbá a gyümölcs- és fenyőfákon élősködő paraziták, a pajzstetvek ürüléke. Sok oly növény van, melynek levelein is találunk nectáriumokat, amelyek édeses anyagot választanak ki, csupán azért, hogy magukhoz csalogassák a hangyákat, melyek azután (quasi viszontszolgálatul) e növényeken élősködő tetveket kipusztítják.

Az efajta nectáriumokat is fölkeresik a méhek, hasonlólag gyűjtve azokból is a méz előállítására szükséges cukoranyagot. Mindezen cukortermező helyekről gyűjtött cukor rendszerint nádcukor (saccharose), mely a méh nyálával érintkezve, az invertáció vegyi folyamatán megy

át s csak azután jó erjedésbe, hogy a kaptár hangyasavas levegőjének hosszabb időn át kitétetvén, mézzé alakuljon.

A méhek a mézet első sorban saját céljaikra termelik. Ámde a mézen kívül szükség van a kaptárban egyéb tápanyagra is. A méz, mint szénhidrát (C, H, O), nem elegendő a méh táplálására. Mint minden felsőbb rendű szervezet, úgy a méh is megkívánja a nitrogént, melyet a fehérjefélékben (H, O, N, C, S), talál meg. A fehérjefélék 16% minimális nitrogéntartalma megtalálható a virágporban (himpóban), melyet a méhek, különösen ha arra alkalmas idő van, igen szorgalmasan gyűjtenek.

Fehérjefélékre különösen a fiasításnak, mint fejlődő organizmusoknak, továbbá a dolgozóknak, mint igen nagy physical munkát végző egyedeknek van szükségük.

A dolgozók a fiasítás részére mézből, virágporból és vízből készült pépszerű táplálékot készítenek, melyet előbb félig megemésztenek s csak úgy helyezik a fiasításos sejtekbe. A fejlődő anyaálcát ugyanily táplálékkal látják el, csak hogy ez sokkal finomabb, intenzívebb.

Igen fontos tápanyag tehát a víz is a kaptárban. A víz oldó hatásánál fogva úgy az emésztést, mint a méz kiválasztását segíti elő. Némelyik méz (mint pl. a repczéről és mézharmatról származó) igen hamar jegecsesedik; a kristályosodott mézet a méh víz nélkül képtelen tápanyag gyanánt felhasználni. Azért, különösen télen, a vízhiány gyakran egész családok pusztulását vonja maga után. Nyáron, vagyis míg a méhek kijárhatnak, nem kell vízhiánytól tartanunk, mert a méhek maguk gondoskodnak a vízszükségletéről.

ban nem rendült meg benne Két év óta azonban nem tudok hinni a jó Istenben. Most még többet imádkozom, mint gyermek koromban. De, soha sem érzem az Isten jóságát. Egészen elfeledkezett rólam. Elborított csapással, megvert gyógyíthatatlan, súlyos betegséggel. Ágyamot nyomom már évek óta. Nem kelhetek fel. Mem dolgozhatom. Börtönöm lett ez a nyoszolya. Rabláncz a szenvedés. Oh nincs, nem lehet Isten az égben. Ha volna meghallgatná egy édes anya jajkiáltását. Ha nincs Isten, akkor büntető ostorától sem kell félnem. Haljatok meg tehát velem ti is . . .

Két lövés és két ártatlan gyermek vére omlik szét a földön

Egy harmadik lövés és az édes anya vére összefoly gyermekei vérével

Megborzong a hátam. Rettenetes még rá gondolni is. »Ne vigy, Uram, a kísértetbe« !

* * *

Szegény Tordainé lelkében ilyen lelki harc, elszánt, nagy küzdelem dulhatott már hetek, hónapok óta. Az életnek és a halálnak harca volt. A halál gondolata erősebb volt. Győzött. Segítségére jött a gyenge női szervezet. A hosszas betegség. A gyerekek jövője, és a hit megrendülése.

Jól van. Megtörtént. A lelkébe nem láthatunk,

Annak titkos rugóit nem tudhattuk. Ítéletet se mondjunk felette. Bizzuk a jó Istenre !

De, azért a kérdés fölött nem tudunk napi rendre térni. Miért? Hogyan történhetett meg ez? Szüntelen nyomja agyunkat ez a kérdés.

Jobb a halál, mint az élet, mondják sokan. Így tanítja ezt Buddha is. Követik is sokan. Tanítványainak száma sok százezer . . . Millió. De, a halált dicsőítő Buddha se tanítja azt, hogy önkezünkkel vessünk véget életünknek. A gyilkosságot meg éppen tiltja. Ah, de mi, keresztyének egy egészen más világban élünk. A mi világunk a szeretet világa az életben is, a halálban is. A hol pedig szeretet van, ott az élet lehet terhes, nyomoruságos, vagy éppen nézhetjük rossznak: de soha sem elviselhetetlen. Mert a szenvedéseknek is van egy magasabb, erkölcsi célja. De ezt a célt csupán a hit világánál láthatjuk meg.

Jó az Istennek kegyes embere mennyit szenvedett. A csapásoknak, a fájdaloknak egész sorozata borítja el. De azért soha kétségbe nem esett, alattok össze nem rokadott. Barátai még az istentagadásra is rá akarják birni. De a kísértést vissza veri: Én tudom, hogy az én Istenem él! Ha a jót elvettük az ő kezéből: a gonoszat ne szenvednők-e el?

És ki szenvedett többet, mint az Isten fia,

De ilyenkor is jobban kedvelik az állott, mint a friss vizet. A méh iszik trágyaléből is, mert ebben szerves anyagok, különösen sók vannak feloldva. És e sók segítenek a méh emésztési folyamatának előmozdításán. Mert, hogy a méhnek szüksége van bizonyos mennyiségű sóra, mutatja azon körülmény, hogy a közönséges konyhasót is gyakran fölkeresik. Itatásukra (nyáron) jobb, ha állott vagy sós vizet használunk.

Ha a méhészt azon kényszerhelyzetbe jut, hogy méheinek táplálékát pótolni kénytelen, úgy különösen ügyelnie kell arra, hogy a tápanyagul beadott anyagok vegyi összetétele lehetőleg megfeleljen a méh által gyűjtött anyagok vegyi összetételének.

A *mézet* pótolhatjuk kandisz-cukorral, mely az iparilag előállított cukrok közül a legtisztább. A közönséges nyers cukroknak még legraffináltabb fajai is sok oly anyagot tartalmaznak (hamut) melyek a méhre nézve károsak.

A *virágport* pótolhatjuk finoman őrölt liszttel. Azonban legjobb a kukoriczaliszt, melyet a lépbe hintünk akkor, midőn virágport nem gyűjthetnek.

A *víz* pótlása, mint mondottuk, csakis akkor szükséges, midőn a méhek a kaptárból ki nem járhatnak. A családoknak vízzel való ellátására kitűnő szolgálatot tesz az u. n. Ziebolz-féle itató üveg, mely a méhészre nézve megbecsülhetlen.

A mézen, virágporon és vizen kívül a méhek gyűjtenek még egy gyantánemű anyagot is, mely azonban nem táplálékul szolgál. E ragasztó anyag arra való, hogy evvel a méhek a kaptár

legparányibb hézagait, repedéseit betapasszák, hogy a téli hideg, a méheknek e nagy ellensége, a kaptárba be ne hatolhasson.

Györy Elemér.

Isten igéje.

Jézus a templomban.

Lukács 2: 42—52.

Ezen versek a 12 esztendő Jézust mutatják be a jeruzsálemi templomban Szülei magokkal vitték őt is a husvéti ünnepre s mikor visszafelé indulnak: nem találják maguk körül a gyermeket. Visszamennek hát a szentvárosba s ime a templomban találják a gyermeket, hol a bölcsékek és írástudókkal vetekedik.

Már 12 éves korában bebizonyította Idvezítőnk, hogy ő más pályára készül, mint kortársai. Nem a játékokban találta gyönyörűségét, hanem már korán ifju korában egészen Istennek szentelte magát. Istennek dolgairól beszélgetett már ekkor a bölcsékekkel s okos feleleteivel meglepte őket. Óh, ha ezek az írásmagyarázók sejtették volna, hogy az örök Ige megtestesülve áll előttük, nem bámulták volna bölcsességét, hanem teljesen felismerve őt, tanítójuknak kellett volna megtenni a kicsiny prófétát.

Mikor Mária és József fellelik az elveszett gyermeket, szemrehányásukra így felel Krisztus:

»Nem tudjátok-e, hogy nekem azokban kell forgolódnom, mik az én mennyei Atyámnak a dolgai?« S e kijelentéshez hű maradt egész életén

az Ur Jézus? A mi szenvedésünk, a Jóbok szenvedése csak egy csepp a szenvedések nagy tengerében az övéhez képest. És mégis imádkozott: Atyám ha lehetséges muljék el tőlem ez a keserű pohár. Mindazonáltal ne úgy legyen, a mint én akarom, hanem legyen meg a te akaratod. Az Isten iránti nagy szeretet, a benne vetet rendületlen bizalom adta ajkára e szavakat. Az a szegény nő ezeket a szavakat nem tudta elmondani, Hitének világa kialudt, erje nem volt.

Ah, igaz. A mi világunk, a szeretet világa. Krisztus ennek a szeretetnek volt megtestesülése. De, mit ér a szép tanítás, ha az élet ezt nem igazolja. Hisz, az árva csakugyan rongyokban jár. A ruhátalan nem kap ruhát, s a bujdosó nem talál hajlékot. A szeretet csak az ajkakon él és nem a szivekben. Talán ez a szomorú tapasztalat rendítette meg. Talán ez a tulságos önző, anyai szeretet kényszerítette, hogy magával vigye gyermekeit is.

Igaz, igaz, de az Isten szeretete mikor fogatkozott el? Nem ő teremtett-e mindent, égen és földön? Nem ő hozza-e fel az áldást adó napot? Nem ő táplálja a vizek kutfejeit? Nem ő ruházza-e a mezők liliomát, s nem ő ad-e enni az égi madaraknak? Hát mi a mindennapi kenyeret nem tőle kapjuk-e? Ó, a mi Atyánk, s mi az ő gyermekei vagyunk. Az a kibeszélhetetlen, atyai

szeretet megaranyozza a szegénységet, enyhíti a fájdalmat, megszenteli az életet. Az a szeretet, gondját viseli mindenkinek még akkor, még ott is, hol a mi réges elménk azt nem láthatja. Éppen ezért, ha életünket tőle nyertük, neki is kell azt visszaadnunk. Ha mécs lángját nem mi gyújtottuk meg: azt önként el sem olthatjuk. Nem, még akkor sem, ha szenvedünk, mert az Isten szeretete a mi szenvedéseink, a mi fájdalmunk, a mi hűségünk árán nyújtja a menyország boldogságát, a lélek üdvét.

Miért? . . .

Jézushoz egyszer egy vak embert vittek, hogy meggyógyítsa.

— Mester, kérdék az ő tanítványai, melyik vétkezett ez az ember-e, vagy az ő szülői, hogy vakon született.

Felele Jézus, mondván:

— Sem ő nem vétkezett, sem az ő szülői nem vétkeztek, hanem szükség volt, hogy az Istennek dolgai megjelentessenek.

— Értitek a feleletet? *Szükség volt*, hogy az Istennek dolgai megjelentessenek. De az Isten dolgai *a mi tanulságunkra* jelentetnek meg. Tudunk-e tanulni belőle?

Vajda Ferencz.

keresztül. Mikor hozzáfog az emberek tanításához, azért cselekszi ezt, mert mennyei Atyjának dolgaiban akar forgolódni, mikor szenved a gergezénusok, farizeusok és irástudók üldözését: ekkor is mennyei Atyjának ügyében forgolódik s midőn szembeszáll a halállal ártatlan létére, azoknak, a kik nem tudnak hittel eltelve felpillantani keresztjére, újra ama szavakat feleli: Nem tudjátok-e, hogy nekem azokban kell forgolódnom, melyek az én mennyei Atyámnak dolgai?

S ezen kijelentését nem érti minden illetődés nélkül édesanyja, noha jól tudja azt, hogy nem magának nyerte Istentől gyermekét, hanem Isten a maga számára választotta el. Örvendezve viszi magával Názáretbe, hol zaj nélkül növekedett fel az ács mester szegényes házában a világnak megtartója.

Ezen kedves történetből mindnyájan sokat tanulhatunk. Tanulja meg minden szüle, hogy legszentebb, legégetőbb kötelessége gyermekét minél előbb Istenhez vezetni. Tanulja meg minden ifju, hogy az ifjuságnak igaz disze a Krisztushoz térés s az ő példája nyomán Istennek szolgálata. Oh, hogyha minden szüle s minden ifju megértené e kötelességét, ha vasárnapról vasárnapra tele volnának Isten házai tanulmányozó gyermekekkel: milyen más lenne a következő nemzedék képe, milyen hatalmas táborral növekednék Krisztusnak országa, s mennyi lopás, részegeskedés, gyilkosság s egyéb bűn ölettenék meg ekként még a bölcsőben!

Teljesítik-e a szülők s ifjak kötelességüket Krisztus követelése alapján? Vigyázzunk! Mert a ki a testnek vet, a testből arat örök veszedelmet, a ki pedig a léleknek vet, a léleknek arat örök győzelmet.

Mária és József nem értették meg Jézus beszédét. Sok szüle ma sem képes megérteni, mikor a kicsiny gyermeki testben levő hallhatatlan lélek áhítozik a vallás igazságai után, vasárnapi iskolába, templomba óhajtozik, de nem mehet el szüleinek akadályai miatt. Vagy ha el is engedik őket, nem tudják megérteni, ha a kis gyermekek a Krisztustól nyert oktatás alapján kárhozzatni kezdik szüleik részegeskedését, káromkodását, tunyaságát az isteni dolgokban, pedig hát ők csak azokban akarnak forgolódni, melyek az ő mennyei Atyjoknak dolgai.

Tanítsa, nevelje s neveltesse minden szülő

gyermekét, hogy a kicsinyek hadd gyarapodjanak bölcseségben, testőknek állapotában, Isten és emberek előtt való kedvességben. Régi, de igaz közmondás az: »legjobb örökség, mit gyermekeinknek adhatunk, a jó nevelés.« Adja meg hát minden keresztyén szüle gyermekének a jó nevelést; olyan nevelést, melylyel alkalmat adnak a kis gyermekeknek, hogy Jézushoz menjenek és Istennek dolgai körül forgolódjanak.

Mánássy Lajos.

JÓZSEF FŐHERCZEG

Hazai krónika.

— 1905. feb. 22 —

A válság még nem ért véget. Hihetőleg egy hamar nem is fog véget érni. *Kossuth* Ferencz után Bécsben járt *Andrássy* Gyula, *Széll* Kálmán és *Wekerle* Sándor. De eredmény nem jött létre. Ugy látszik, hogy az eltérés sokkal nagyobb, mintsem megegyezésre lehetne jutni. Legközelebből a válságot úgy akarják megoldani, hogy ideiglenesen kineveznének egy hivatalnok miniszteriumot, mely megszvaztatná az adót és az ujonczot, s ez alatt valahogy létre jöne a béke. A függetlenségi párt nem hajlandó a válság ilyen uton való megoldásába belemenni. A hivatalnok

miniszterium fejeül Dr. *Darányi* Ignác, volt földmívelési minisztert emlegetik, a kit szintén ki fog hallgatni a király. A kihallgatások még Bécsben folynak.

Az országgyűlés első ülése. Szokatlan érdeklődés közt nyílt meg az új választásokból kikerült képviselőház február 17-ikén. Az országház környékét, különösen a kocsifeljáró előtti tért sűrűn lepte el a közönség, s a szövetkezett ellenzék főembereit érkezéjükkor zajosan éltette. Benn a teremben gróf *Apponyi* Albert és *Kossuth* Ferencz kaptak hangos éljeneket, a mint a terembe érkeztek. Egynegyed tizenegy órakor *Csávossy* Béla háznagy felhívására *Madarász* József, mint legöregebb honatyja elfoglalta a korelnöki széket s elmondta megnyitó beszédét, majd pedig a hat legfiatalabb honatyát, névszerint *Bittó* Dénest,

Kállay Tamást, Kerese Györgyöt, ifj. Madarász Józsefet, Szunyogh Mihályt és gróf Teleki Pált maga mellé véve korjegyzőkül, bejelentette, hogy az új országgyűlést másnap, szombaton, királyi kézirat fogja megnyitni. Egyben felhívta a képviselőket, hogy a szombati ülésen adják be a megbízó levelüket s ezzel az ülést bezárta. Csupán a történelmi igazság kedvéért említjük fel, hogy az öreg Madarász addig nem ült le az elnöki székre, míg ki nem jelentette, hogy a mi nov. 18-án történt, az törvénytelen és érvénytelen, továbbá, hogy a tanácskozást a régi házszabályok alapján fogja vezetni. Így aztán a parlament tekintélyén esett csorba kilett köszörülve.

Február 18-ikán felolvasták a királyi leiratot. Ő Felsege tudatja, hogy »közbejött akadályok miatt, a jelen országgyűlést, atyai szívünk óhajta szerint, trónbeszéddel meg nem nyithatjuk, azt ezen leirattal megnyitottnak nyilvánítjuk.« Hodolóan vették tudomásul. Ezután beszédtek a megbízó leveleket. Összesen 392 magyarországi és 40 horvátországi képviselő adta be a mandátumát. A megbízó leveleket kiosztották a bizottságoknak megvizsgálás végett. Ezzel a gyűlés véget ért.

A főrendi házban szintén febr. 18-án olvasták fel a királyi leiratot. Ő Felsege a főrendiház elnökévé gróf Csáky Albint, alelnökeivé: Ernuszt Kelement és Kemény Kálmánt nevezte ki.

Világkrónika.

Japán-orosz háború. A keleti harctérről csak szüksézu táviratok érkeznek. De, annyit meg lehet tudni belőlük, hogy a japánok a 250 kilós ágyu golyókkal ostromolni kezdték az orosz tábor zömét. A japán ostrom ágyukhoz hasonló egy nemzetnek sincs. Ezekkel a nagy ostrom ágyukkal vették be Port-Arturt is. Onnan vitték most a harctérre. Az oroszokat rendkívül megzavarta a nem remélt ostrom, úgyhogy, hadállásukat valószínűleg fel kell adni.

Az orosz forradalomnak már áldozata van az udvar köréből is. Szergiusz nagyherceget, a csár nagybátyját bombával megölték. A nagyherceg Moszkvában lakott és mikor ki indult szánkázni az igazságügyi palota és a Nikolajkapu között egy szánka állott, a melyen két ember ült; egyikük munkásnak volt öltözködve. A mikor a nagyherceg fogata ezen a helyen elhaladt, a szánkán ülő emberek közül az egyik fölemelkedett és vastag bundája alól kivett egy bombát, a melyet Szergiusz nagyherceg fogata alá hajított. Alig egy szempillantás múlva borzasztó robbanás történt, a melyet egész Moszkvában hallottak. A kétszáz méter hosszú törvénykezési palotának valamennyi ablaka összetört és a merénylet környékén azt hitték, hogy a föld meg-ingott. A bomba a szó teljes értelmében darabokra tépte Szergiusz nagyherceg testét, a melynek egyes részei szanaszét röpültek. Testének nem volt többé emberi formája, s csak itt is, ott

is lehetett egyes husrészeket látni. Ruhája egészen el volt borítva vérrel és mindenfelől formátlan husdarabok tapadtak rá. Temetése egész csendben, minden pompa nélkül történt meg. A csári családot nagyon megrendítette a gyilkosság.

Doktor Vilmos császár. Vilmos német császárt, a pennsilvániai egyetem tanácsa febr. 12-ikén, Washington születésének évfordulója napján, a jogi kar diszdoktorává választotta. Vilmos császár kijelentette, hogy a kitüntetést elfogadja. A német császár az első európai uralkodó, akit amerikai egyetem diszdoktorává választott. A doktori diplomát a császár nevében báró Steinburg nagykövet fogja átvenni. Ugyancsak február 12-ikén a pennsilvániai egyetem Roosevelt elnököt is tiszteletbeli doktorává választotta.

Egyházi élet.

A székelyudvarhelyi ev. ref. egyház febr. hó 19-én tartotta meg a téli időszak alatt ötödik egyházi estélyét. Ezen estélynek különös jelentőséget kölcsönzött az a körülmény, hogy a felolvasást Péter Károly alsó-sófalvi ref. pap, udvarhelyi egyházmegyei esperes tartotta. Felolvasásának tárgya: a *biblia világnézete a tudomány mai álláspontján* volt. Nem fogunk itt a sok utánjárással és nagy tudományos készültséggel, s mégis igen világos nyelvezettel megírt felolvasás ismertetésébe, mert közelebről egész terjedelmében fogjuk közölni. Annyit azonban elmondhatunk, hogy építő hatása meg lesz a székelyudvarhelyi ref. egyház tagjainak lelkében, a kik ez alkalommal még nagyobb számban jelentek meg az estélyen. Az estély tárgysorozata a következő volt: 1. A gyülekezet éneke: Te benned bízunk, XC. Zsolt. 1. vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. Szavalt *Lányi Rózsika*. 4. Felolvasás. Tartotta Péter Károly alsó-sófalvi ref. pap, egyházmegyei esperes. 5. Egyházi ének. Előadta a ref. kollegiumi énekkar. 6. Szavalt *Kovács N. Pál* VIII. o. t. 7. Elnöki zárszó. 8. A gyülekezet éneke: Áld meg Ur Isten a te népedet. Belépés ingyenes volt, kegyes adományok, vallásos iratok terjesztésére fordítanak.

Hitbuzgóság Sáromberkén. A református Teleki család ősi fészkeben, a sáromberki uradalomban is megindult a hitélet. — Schaff, a német főkertész tényleg csendesen és zaj nélkül. Hogy mióta, azt nem tudhatni. — A ref. uradalmi vezetőség csak most jött reá, hogy a kertész legények képessége, a főkertész kegyelméből először a hitélet terén próbáltatott ki, t. i. ha eretnek kálvinistából buzgó katolikus lett, másképp: ha áttért: akkor kertész legény lett, ha nem, akkor nem. Ugy halszik, hogy Schaff urat a vezetőség tekintettel térítési érdemeire, állásából elmozdította. Helyes! De hát vajjon azt az új kath. templomot, ott az ősi kálvinista curia tőszomszédságából ellehet-e mozdítani? Volt-e arra ott szükség?

Oh, a szenvedésnek . . .

Oh, a szenvedésnek mikor lesz már vége?
Hiába tekintek sirva fel az égre!
Bűneimre nem jön onnan a bocsánat,
Megől a fájdalom, megől a nagy bánat!

Istenem! Istenem! Mért büntetsz ily nagyon?
Te látod erőmet: már-már összerogyom.
Hát miért nem nyujtod, segítő kezedet,
Elfordulsz . . . Elhagyod, ki keres tégedet?

Ugy elfáradtam már a sok szenvedésben,
Hol találok enyhét, ha csak nem a földben?!
Göröngyökön járva, tövistől megtépve,
Örökös kinok közt eltemetve élve.

Bárcsak már meghalnék! A sötét koporsó,
Gyógyit csak meg engem, az volna nekem jó . . .
E kinos életre miért is teremtél,
Fájdalmaim között, hogy így elfelejtél!

Ne tovább! . . . Istenem! . . . némitsd meg e száját!
A mely zugolódva, Te ellened támadt.
Pedig jószágodat, óh, hányszor éreztem,
És most mégis . . . mégis, ily nagyot vétettem.

Jó Atyám! Istenem . . . Bocsásd meg ezt nekem,
Ha egy pillanatra szédületbe estem.
Hitemet nevelje, táplálja Szentlelked,
Mert ily kicsiny hittel, ki állhat Előtted?

Többet nem panaszkok, mindent békén tűrök,
Mert a Te irgalmad, szereteted örök.
Te, ki számon tartod az Ég csillagait,
Ismered az ember rejtett fájdalmait.
Te tudod mért késelek, hogy eljössz majd — hiszem,
Legyen akaratod, mind örökké . . . Ámen.

Csiszár Mariska.

Hasznos tudnivalók.

Katonai kedvezmény. A besorozott védköteles hozzátartozói felszólamlására (reklamáció) a rendes tényleges szolgálat alól béke idején felmentetik és a póttartalékba osztatik nyolcz heti kiképzés mellett:

1. ha a védköteles keresetképtelen apának egyetlen fia, vagy fiu nem létében egyetlen veje, de ez csak azon esetben, ha a családapa keresetképtelensége a nősülés idejében nem állott fenn;

2. Özvegy anyának egyetlen fia, vagy annak nem létében egyetlen veje, ez azonban csak az esetben, ha nősülése idején az anya még nem volt özvegy;

3. teljesen árva testvéreknek egy fitestvére, vagy féltestvére. (Féltestvérek azok, a kiknek csak egyik szülőjük közös);

4. atyátlan testvéreknek egyetlen féltestvére.

Azonban csak azon egyetlen fiúnak, unokának vagy fitestvérnek, illetőleg azon egyetlen vőnek van ezen felmentésre igénye, a kinek felmentésétől szüleinek, nagyszüleinek vagy testvéreinek, illetőleg apósának vagy anyósának eltartása függ és aki e kötelezettségét teljesíti is.

Törvénytelen származásu fiu hasonlóan részesítettik e kedvezményben, ha ettől függ az anyjának eltartása és ha ő ezen kötelezettségét teljesíti is.

Ha a védköteles nem egyetlen fiu, unoka, fitestvér vagy vő is, bizonyos esetekben azokkal egyenlő igényűnek tekintetik.

Ezek az esetek a következők:

1. ha a védköteles fivére vagy fivérei, illetőleg sógorai tényleges katonai szolgálati kötelezettség alatt állanak, avagy mint tartalékosok, vagy póttartalékosok, béke idején a hadseregnél vagy a honvédségnél tényleges szolgálatra kivételesen behivattak;

2. ha a védköteles fitestvére vagy testvérei, illetőleg sógorai 18 évesnél ifjabbak;

3. vagy ha a fitestvérek, illetőleg sógorok gyógyíthatatlan szellemi vagy testi fogyatkozások miatt keresetképtelenek.

Egyszóval, ha a védköteles a maga keresetképtelen apjának, özvegy édesanyjának, nagyszüleinek, testvéreinek, illetőleg ipának és napának egyedüli tekintetbevehető gyámola.

Mai képünkhöz.

Hirt adtunk volt mi is a »Vasárnap« hasábjain, hogy *József* főherczeg nagy beteg. Fájdalma úgy, mint öröme közelről érint bennünket, mert élete össze van forrva a magyar nemzet életével. Most, mint Abbaziából jó a hír, már egészen jobban van a magyar érzelmű főherczeg. Kivántuk olvasóinkkal is megismertetni. Isten tartsa meg még sokáig családjá és a magyar nemzet javára.

Vegyes hírek.

Enyhe tavaszi napok szellője olvasztani kezdte a nagy havat a székelgyföldön is. Febr. 24-én jégtörő Mátyás napja volt. Mátyás — most kapott jeget bőven. Meg is indította. Olvadás van mindenfelé. Az enyhe idő az emberek kedélyét is egy kissé felvillanyozta. Mert sokan, nagyon sokan várják a kitavaszkodást. Csak elhozza a jó Isten azt is. Vajjon, a mi szivünk jéghideg közönyét, mikor fogja feltörni a Krisztus evangéliumának napja?!

A budai királyi palota, mely ezen a hosszú farsangon a politikai váltságok miatt olyan nagyon csöndes, már egészen elkészült belső berendezésében is. Az új építkezés 1891-ben kezdődött, és az új berendezéssel együtt harminczmillió koronába került, a melyen kivétel nélkül csaknem a magyar ipar- és képzőművészet mesterei osztottak. A fejedelmi pompájával párját ritkító palotát február első napjaiban udvari bállal akarták a külföldi diplomatáknak és a magyar közönségnek bemutatni s a bál lett volna az új palota felavató ünnepének zárópontja. A nagy udvari ünnepélyre, február 12-ikére megtettek minden előkészületet, a termek fűtését, világítását kipróbálták, begyakorolták, a megszaporított személy-

zetet s várták teljesen készen a nagy napot. Közben megtörtént a képviselőház feloszlata, bekövetkezett a nagy politikai válság és az udvari ünnepélyek elmaradtak. Ujabb hír szerint február utolsó napján, február 28-ikán, a farsang utolsó hetében lesz udvari bál Budavárában.

Lóvágóhid Budapesten. A belügyminiszter értesíti a fővárost, hogy a közgyűlésnek azt a határozatát, amelylyel kimondotta, hogy 10.000 korona költséggel lóvágóhidat állított, jóváhagyta. Megjegyzi a miniszter, hogy a lóhus csak a legszigorubb felügyelet és ellenőrzés mellett mérhet ki.

Az idei tél. Resiczabányán az 1434 méter magas Szemenik-havas aljában, Resiczabánya közelében fekvő Ferenczfalva községben 1 és fél méter magas hó fekszik. A hideg állandóan 18—20 fok C. Ilyen időjárásra a legidősebb emberek sem emlékeznek. A nagy hideg bekövetkeztében az influenza ragályosan lépett fel és sok áldozatot szed. A halálozás nagy mérveket ölt. A közlekedés nagy nehézséggel jár.

Földmives képviselők. Eddig csak *Makkai* Zsigmond képviselte a magyar képviselőházban a földmives osztályt. Az idei választáson már négyen lesznek, mert a Királyhágón tulról is választottak még három földmives képviselőt. Ezek: *Achim* Gábor, Békés-Csabáról, *Schiffert* János Gyuláról és *Csáni* Sándor. Ez annak a jele, hogy nálunk is erősödik a demokrácia.

Megrendítő gyilkossági eset történt Székelyudvarhelyen. *Tordai* József ref. temetőrnek a felesége gyilkosságot követett el két kis gyermeke ellen, s azután maga ellen fordította a halált hozó fegyvert. A két gyermek közül a nagyobbik a 5 éves József röktön meghalt. A kisebbik súlyosan megsérült, de életben maradásához remény van. *Tordainé* maga nem halt meg röktön, de élete hajszálon függ, alig pár nap alatt ő is követni fogja gyermekét. A megrendítő eset részletei a következők. *Tordainé* már évek óta gyógyíthatlan betegségben szenved. Sok doktor-nál járt, de nem tudtak rajta segíteni. Ez egészen megtörte. Nem rég, mi is megemlékeztünk róla, 160 koronáját úgy össze rágták az egerek, hogy értékesíteni nem lehetett. Ez is befolyt a borzasztó tett végrehajtására. Már régen, gyakran mondogatta: együtt halok meg a gyermekeimmel. Férje rossztól tartott és soha sem hagyta magára. Kedden, febr. 21-én azonban dolga volt s elment hazulról. De mellette hagyta nagyobb fiát. Este felé a fiu is kiment. Ekkor hirtelen felkelt betegsége, bezárta az ajtót, levetkőztette a két gyermeket, s előbb a nagyobbra, azután a kisebbre lőtt. A harmadik lövést magára irányozta. Az első jól talált. A második nem életveszélyes, de a harmadik már életébe kerül. Betegsége is siettetni halálát. Ennél szomorubb történet régen esett Székelyudvarhely városában. A bánatos férj, ki egy becsületes, munkás polgár ember, kétségbe van esve. Bizony, végére mehetetlenek az Istennek utai!

Lázító könyvek az oláh iskolában. A dévai tanfelügyelőség a napokban a nagyhalmágyi (Hunyadvármegye) gör. kel. iskolában vizsgálatot

tartott, ahol véletlenségből egy verses könyvre bukkant, amelyből a gyermekeket hazafiatlan és lázító tartalmu versekre tanította az iskola tanítója. A könyvet nyomban lefoglalták és áttették a felvett jegyzőkönyvekkel együtt az ügyészséghez, amely méltó módon fog elbánni a tanító »urral«.

A koldus és kutyája. Newyorkban történt a következő eset. Newyork városának egyik, legügyesebb koldusa naponta 10—15 dollárt keresett, míg legutóbb rájöttek, hogy csalás útján szerzi a pénzt. Ugyanis, a város egyik mozgalmas utcájában ez az ember hirtelen egy darab kenyér után vetette magát, amelyet előbb maga vetett a csatornába. Ekkor különös jelenet következett. Hirtelen egy piszkos komondor tünt elő, amely az embertől a kenyerét el akarta kapni. Ember és kutya csakhamar az utca porában dulakodott a falat kenyérért. A jószívű sétálókat ez annyira meghatotta, hogy csak úgy szórták az aprópénzt a koldus felé, aki hálakönnyek közt rebegett köszönetet. A kutya ezalatt eltűnt, de csakhamar feltűnt a városnak egy másik táján, ahol a koldussal megismételte az előbbi igen jövedelmező komédiát. A kutya kiválóan idomított állat és mesterien játszotta szerepét. A szélhámos koldust és kutyáját a napokban leplezte le egy rendőr, aki már több ízben megfigyelte őket, egyuttal gondoskodott arról, hogy a ravasz ember ne rendezhessen több ilyen utcai komédiát.

Gabonapiacz Budapesten.

február 23.

Buza:	100 kilónkint	19 k. 90 f. — 20 k. 40 f.
Rozs:	»	14 k. 70 f. — 15 k. 20 f.
Árpa:	»	14 k. 40 f. — 14 k. 80 f.
Törökbuza:	»	15 k. 50 f. — 15 k. 70 f.
Zab:	»	13 k. 95 f. — 14 k. 50 f.
Repcze:	»	22 k. 10 f. — 22 k. 50 f.

A szerkesztő postája.

G. L. Etéd. A ki azt állította, hogy a világ összes uralkodói róm. kath. vallásúak: az vagy nem járt kívül a »falu határán,« vagy vallásos elfogultságból nem mond igazat. Mi tehát az Ön védelmére megírjuk az egyes országok uralkodóinak vallását. Európában, az angol király anglikán vallású, mely vallás egy a protestantizmussal. A német császár lutheránus vallású. Az orosz császár a gör. keleti egyház híve. Ezek sem ismerik el a pápa felsőségét. A francia köztársaság elnöke, a spanyol király, az olasz király római katolikusok, mint szintén a magyar király és osztrák császár is egy személyben. De már Hollandiai királynője ev. ref. vallású. A svéd-norvég király szintén protestáns vallású. A déli kis országok (Románia, Szerbia), fejedelmei a gör. kel. egyházhoz tartoznak. Az amerikai köztársaság elnöke református vallású. Ugyancsak az volt a megszünt bur. köztársaság elnöke is. Más földrészekre nem terjeszkedünk ki, mert ott a ker. vallás nincs annyira elterjedve. Mégcsak azt jegyezzük meg, hogy a föld kerekiségén a keresztyének száma 450—460 millió. Ebből csupán 210 millió római katolikus, míg a protestáns felekezet tagjainak száma meghaladja a 160 milliót, vagyis alig 50 millióval vannak többen a katolikusok, a többi a keleti egyházhoz tartozik.